

SZCZEGÓŁOWA SPECYFIKACJA TECHNICZNA

ST-07 Roboty nawierzchniowe. Nawierzchnia z wodoprzepuszczalnej kostki brukowej.

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA.

1. Wstęp.

- 1.1. Przedmiot Wytycznych STWiORB.
- 1.2. Zakres stosowania Wytycznych ST.
- 1.3. Zakres robót objętych Wytycznymi ST.
- 1.4. Określenia podstawowe.
- 1.5. Ogólne wymagania dotyczące robót.

2. Materiały.

- 2.1. Wodoprzepuszczalna kostka betonowa - właściwości.
- 2.2. Materiały na podbudowę, podsypkę i do wypełnienia spoin.
- 2.3. Woda.
- 2.4. Inne materiały stosowane na podbudowę.

3. Sprzęt.

4. Transport.

5. Wykonanie robót.

- 5.1. Podłoże i koryto.
- 5.2. Układanie nawierzchni z betonowych kostek brukowych.

6. Kontrola jakości robót.

- 6.1. Badania w czasie robót.
- 6.2. Sprawdzenie cech geometrycznych nawierzchni.
- 6.3. Postępowanie z robotami nie odpowiadającymi wymaganiom.

7. Obmiar robót.

8. Odbiór robót.

9. Podstawa płatności.

10. Przepisy związane.

- 10.1. Normy.

1. Wstęp

1.1. Przedmiot Wytycznych STWiORB.

Przedmiotem niniejszych wytycznych Specyfikacji Technicznej są wymagania dotyczące wykonania i odbioru robót związanych z wykonaniem nawierzchni z wodoprzepuszczalnej kostki brukowej betonowej ciągów pieszo-jezdnych i dróg dojazdowych z parkingami oraz nawierzchni chodników trybuny II etapu budowy modernizacji stadionu przyszkolnego w Pisz przy ul. Mickiewicza 2 na dz. nr geod. 199 obręb Pisz 2.

1.2. Zakres stosowania Wytycznych ST.

Wytyczne STWiORB stosowane są jako dokument przetargowy i kontraktowy przy realizacji robót określonych w punkcie 1.1.

1.3. Zakres robót objętych Wytycznymi ST.

Ustalenia zawarte w niniejszej STWiORB dotyczą zasad prowadzenia robót związanych z wykonaniem nawierzchni z kostki brukowej betonowej dla wodoprzepuszczalnej ciągów pieszo-jezdnych i dróg dojazdowych z parkingami oraz nawierzchni chodników trybuny II etapu budowy modernizacji stadionu przyszkolnego w Pisz.

1.4. Określenia podstawowe.

Podstawowe określenia zostały podane w ST-00 WYMAGANIA OGÓLNE.

1.5. Ogólne wymagania dotyczące robót.

Ogólne wymagania dotyczące robót podano w ST-00 WYMAGANIA OGÓLNE.

2. Materiały.

Ogólne wymagania dotyczące materiałów podano w ST-00 WYMAGANIA OGÓLNE.

2.1. Wodoprzepuszczalna kostka betonowa - właściwości.

Wodoprzepuszczalna betonowa kostka brukowa przeznaczona do wykonywania nawierzchni ciągów pieszo-jezdnych i dróg dojazdowych z parkingami powinna spełniać wymagania i charakteryzować się następującymi właściwościami:

- dopuszczalne odchyłki od zadeklarowanych wymiarów kostek o grubości < 10cm: długość i szerokość: $\pm 2\text{mm}$, grubość: $\pm 3\text{mm}$,
- odporność na ścieranie $\leq 21000 / 5000 \text{ mm}^3/\text{mm}^2$,
- przepuszczalność wody: powyżej $1030 \text{ dm}^3/\text{m}^2/\text{h}$,
- odporność na działanie mrozu, stopień mrozoodporności: $\geq F100$,
- odporność na poślizg / poślizgnięcie USRV ≥ 80 ,
- odporność na poślizg / poślizgnięcie SRT ≥ 50 ,
- wytrzymałość na rozciąganie przy rozłupywaniu: $\geq 3,0 \text{ MPa}$ (pojedynczy wynik $\geq 2,5 \text{ MPa}$),
- kolmatacja: stopień przywrócenia pierwotnej przepuszczalności po rocznym cyklu użytkowania: posypywania piaskiem i zmiatania $\geq 431 \text{ dm}^3/(\text{m}^2 \cdot \text{h})$ lub płukania $\geq 714 \text{ dm}^3/(\text{m}^2 \cdot \text{h})$.

Metody badań kostek podano w normie [1] oraz jeśli to konieczne, w dodatkowych dokumentach dotyczących wyrobu. Grubość zastosowanej kostki, jak i inne właściwości mające wpływa na estetykę (kolorystyka, kształt) powinny być zgodne z projektem.

2.2. Materiały na podbudowę, podsypkę i do wypełnienia spoin.

A) Podbudowa powinna być zgodna z dokumentacją projektową.

B) Do wypełniania spoin należy stosować:

- kruszywo granitowe 1-2 mm bez drobnych frakcji;

- piasek płukany, który nie powoduje zamulenia powierzchni i nie pogarsza właściwości wodoprzepuszczalnych.

2.3. Woda.

Do wykonywania robót stosować wodę wodociągową wg PN-EN 1008.

2.4. Inne materiały stosowane na podbudowę.

W wypadku wykonywania nawierzchni dróg, ulic lub placów parkingowych należy stosować materiały na podbudowę przewidziane w projekcie oraz odpowiedniej specyfikacji, w oparciu o zalecenia dotyczące instrukcji montażu wyrobów.

3. Sprzęt.

Ogólne wymagania dotyczące sprzętu podano w ST-00 WYMAGANIA OGÓLNE.

Małe powierzchnie chodnika z kostki brukowej wykonuje się ręcznie. Jeśli powierzchnie są duże, a kostki brukowe mają jednolity kształt i kolor, można stosować mechaniczne urządzenia układające. Urządzenie składa się z wózka i chwytaka sterowanego hydraulicznie, służącego do przenoszenia z palety warstwy kostek na miejsce ich ułożenia. Do zagęszczenia nawierzchni stosuje się wibratory płytowe z osłoną z tworzywa sztucznego lub jeśli to zasadne, wibratory rolkowe.

4. Transport.

Ogólne wymagania dotyczące transportu podano w ST-00 WYMAGANIA OGÓLNE.

Kostki i płyty mogą być przewożone dowolnymi środkami transportu po osiągnięciu przez beton minimum 70% wytrzymałości. Kostki i płyty należy transportować w sposób zabezpieczający przed uszkodzeniem mechanicznym, zgodnie z prawem przewozowym. Palety z kostkami i płytami mogą być składowane na otwartej przestrzeni, przy czym podłoże powinno być wyrównane i odwodnione. Sposób i wysokość składowania palet określają odrębne przepisy BHP.

5. Wykonanie robót.

Ogólne zasady wykonania robót podano w ST-00 WYMAGANIA OGÓLNE.

5.1. Podłoże i koryto.

Podłoże pod nawierzchnię z kostki betonowej może stanowić:

- podbudowa z kruszywa 31,5-63 mm oraz kruszywo 8-16 mm;
- podsypka z kruszywa 4-8 mm,

zgodnie z przeznaczeniem nawierzchni z kostki betonowej i wymaganiami dokumentacji projektowej.

Koryto wykonane w podłożu powinno być wyprofilowane zgodnie z projektowanymi spadkami podłużnymi z tolerancją $\pm 0,5\%$. Wskaźnik zagęszczenia koryta pod nawierzchnie chodników nie powinien być mniejszy niż 0,97 według normalnej metody Proctora, a pod zjazdy nie powinien być mniejszy niż 1,00.

Rodzaj i grubość podsypki powinny być zgodne z dokumentacją projektową. Podsypkę należy rozłożyć równomiernie, bez zagęszczania, przy wilgotności optymalnej $\pm 5\%$. Grubość podsypki po zagęszczeniu powinna wynosić minimum 5cm, jeżeli dokumentacja nie przewiduje inaczej.

5.2. Układanie nawierzchni z betonowych kostek brukowych.

Układanie poszczególnych elementów brukowych należy zaplanować i przeprowadzać w taki sposób, aby nie niszczyć wcześniej przygotowanej podsypki. Bardzo istotne jest zachowanie właściwych szczelin dylatacyjnych (fug) pomiędzy sąsiadującymi elementami (zarówno krawędzi i narożników).

Układanie „na ścisk” traktowane jest jako błąd, gdyż po ułożeniu nawierzchni w ten sposób, zarówno podczas zagęszczania, jak i dalszego użytkowania, dochodzić może do napierania na siebie krawędzi (wynikających z obciążeń i odkształceń termicznych), a w konsekwencji do ich wyszczerbiania.

Należy zatem zachować dystanse odpowiednie do rodzaju produktów, a także planowanego sposobu użytkowania nawierzchni. Szerokość dylatacji po zagęszczeniu wynosić winna przynajmniej 2-3 mm, jednakże w przypadku produktów bezfazowych szerokość ta wynosić musi 3-5 mm.

Po właściwym ułożeniu elementów brukowych, wysokość całej konstrukcji przed zagęszczaniem winna być odpowiednio wyższa od docelowej, wskazanej w projekcie (zazwyczaj ok. 1 - 2 cm).

Rekomenduje się, aby nawierzchnie poddawane obciążeniom ruchu samochodowego wykładane były ukośnie do kierunku jazdy. Elementy brukowe należy układać etapami, weryfikując przy tym co ok. 2-3 metry spójność i rozmieszczenie linii oraz wzoru, a także prawidłową szerokość szczelin dylatacyjnych.

Po ułożeniu produktów na określonej powierzchni należy przystąpić do fugowania (kruszywo granitowe 1-2 mm bez drobnych frakcji lub piasek płukany, który nie powoduje zamulenia powierzchni i nie pogarsza właściwości wodoprzepuszczalnych). Do uzupełnienia szczelin należy używać szczotki.

Prawidłowe wykonanie spoinowania jest jednym z głównych warunków zachowania stabilności nawierzchni. Podczas wstępnego fugowania szczeliny winny być wypełnione do ok. 2/3 wysokości elementu brukowego.

Przed przystąpieniem do zagęszczania nawierzchni bezwzględnie usunąć trzeba z powierzchni wyrobów brukowych nadmiar materiału i innych zanieczyszczeń. Zadbaj również należy o to, aby powierzchnia była sucha. Do zagęszczania używać należy właściwego wibratora płytowego z osłoną z tworzywa sztucznego lub jeśli to zasadne, wibratora rolkowego. Przed zagęszczaniem, a także etapowo podczas pracy zagęszczarki, weryfikować należy również jej czystość i jakość.

W przypadku kostek o dużych wymiarach należy zadbać o zagęszczarkę z płytą o odpowiedniej szerokości (lub z bocznymi dokładkami), aby unikać punktowego czy częściowego nacisku na dane elementy. Podczas zagęszczania należy obserwować zachowywanie się powierzchni. W przypadku zauważenia powstawania pęknięć, nadmiernej pracy nawierzchni lub innych nieprawidłowości trzeba zaprzestać prac i ustalić tego przyczynę. W takich wypadkach rozwiązaniem może okazać się zmiana urządzenia na szersze, lżejsze lub też zmiana tempa jego pracy.

Ubijanie nawierzchni należy wykonywać w kierunku od brzegów do środka, a następnie wzdłuż, aż do momentu uzyskania właściwej powierzchni. Zagęszczanie musi być płynne, nie za wolne. Niedopuszczalne jest zatrzymywanie się i ubijanie w miejscu.

Po zakończeniu zagęszczania należy uzupełnić szczeliny dylatacyjne, a następnie całkowicie usunąć wszelkie zanieczyszczenia z powierzchni wyrobów brukarskich, by nie doprowadzić do nieodwracalnych zmian. Ważne jest również, aby nie zagęszczać towarów wcześniej niż przed upływem 7 dni od daty pakowania. W przypadku uszkodzenia poszczególnych elementów podczas zagęszczania (np. kostki pęknięte) należy niezwłocznie dokonać ich punktowej wymiany.

6. Kontrola jakości robót.

Ogólne zasady kontroli jakości robót podano w ST-00 WYMAGANIA OGÓLNE.

6.1. Badania w czasie robót.

Sprawdzenie podłoża.

Sprawdzenie podłoża polega na stwierdzeniu zgodności z dokumentacją projektową i odpowiednimi STWiORB.

Dopuszczalne tolerancje wynoszą dla:

- głębokości koryta:
- o szerokości do 3 m: + 1cm,

- o szerokości powyżej 3m: + 2cm,
- szerokości koryta: + 5cm.

Zalecane wartości modułu wtórnego wg [3] w podłożu i podbudowie pod nawierzchnię z betonowej kostki brukowej podano w tabl.1.

Tablica 1 . Wymagane wartości modułu wtórnego podłoża i podbudowy w zależności od przeznaczenia nawierzchni.

Przeznaczenie nawierzchni	Moduł odkształcenia wtórny [MPa] wg [3]		
	Podłoże	Warstwa mrozochronna	Podbudowa
Chodniki			80
Zjazdy uliczne	45	100	120
Ulice, parkingi, drogi przemysłowe z ciężkim ruchem samochodów dostawczych i ciężarowych	45	100	440

Wskaźnik zagęszczenia koryta pod zjazdami nie powinien być mniejszy niż 1,00.

Sprawdzenia należy dokonać nie rzadziej niż raz na 600 m².

Sprawdzenie podsypki.

Sprawdzenie podsypki w zakresie grubości i wymaganych spadków poprzecznych i podłużnych polega na stwierdzeniu zgodności z dokumentacją projektową oraz pkt 5.1 niniejszej STWiORB.

Sprawdzenie wykonania nawierzchni.

Sprawdzenie prawidłowości wykonania nawierzchni z betonowych kostek brukowych polega na stwierdzeniu zgodności wykonania z dokumentacją projektową oraz wymaganiami p.5.1:

- pomierzenie szerokości spoin,
- sprawdzenie prawidłowości ubijania (wibrowania),
- sprawdzenie prawidłowości wypełnienia spoin,
- sprawdzenie, czy przyjęty deseń (wzór) i kolor nawierzchni jest zachowany.

6.2. Sprawdzenie cech geometrycznych nawierzchni.

Sprawdzenie równości nawierzchni.

Sprawdzenie równości nawierzchni przeprowadzać należy łątą co

Sprawdzenie profilu podłużnego.

Sprawdzenie profilu podłużnego przeprowadzać należy za pomocą niwelacji, biorąc pod uwagę punkty charakterystyczne, jednak nie rzadziej niż co 100m. Odchylenia od projektowanej niwelety nawierzchni w punktach załamania niwelety nie mogą przekraczać + 3cm.

Sprawdzenie przekroju poprzecznego.

Sprawdzenie przekroju poprzecznego dokonywać należy szablonem z poziomą, co najmniej raz na każde 150 do 300 m² nawierzchni i w miejscach wątpliwych, oraz nie rzadziej niż co 50m chodnika. Dopuszczalne odchylenia od projektowanego profilu wynoszą + 0,3%.

6.3. Postępowanie z robotami nie odpowiadającymi wymaganiom.

W wypadku, gdy jakość robót odbiega od wymagań w zakresie dopuszczalnych tolerancji, rodzaju zastosowanych kostek, ich jakości lub sposobu ułożenia, Wykonawca na własny koszt dokona stosownych poprawek lub wymiany części lub całości nawierzchni.

7. Obmiar robót.

Ogólne zasady obmiaru robót podano w ST-00 WYMAGANIA OGÓLNE.

Jednostką obmiarową jest m^2 (metr kwadratowy) wykonanej nawierzchni z brukowej kostki betonowej.

8. Odbiór robót.

Ogólne zasady odbioru robót podano w ST-00 WYMAGANIA OGÓLNE.

Roboty uznaje się za wykonane zgodnie z dokumentacją projektową, STWiORB i wymaganiami Zamawiającego, jeżeli wszystkie pomiary i badania z zachowaniem tolerancji wg p. 6 dały wyniki pozytywne.

9. Podstawa płatności.

Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności podano w ST-00 WYMAGANIA OGÓLNE.

Cena wykonania 1 m^2 nawierzchni z brukowej kostki betonowej obejmuje:

- prace pomiarowe i roboty przygotowawcze,
- dostarczenie materiałów na miejsce wbudowania,
- wykonanie podbudowy i podsypki,
- ułożenie kostki brukowej wraz z zagęszczeniem i wypełnieniem szczelin,
- przeprowadzenie badań i pomiarów wymaganych w specyfikacji technicznej,
- porządkowanie terenu.

10. Przepisy związane.

10.1. Normy.

1. PN-EN 1338 Betonowe kostki brukowe - Wymagania i metody badań
2. PN-EN 13242 Kruszywa do niezwiązanych i związanych hydraulicznie materiałów stosowanych w obiektach budowlanych i budownictwie
3. PN-S-02205:1998 Drogi samochodowe. Roboty ziemne. Wymagania i badania
4. PN-B-06265:2018-10/Ap1:2019-05 Beton – Wymagania, właściwości, produkcja i zgodność – Krajowe uzupełnienie PN-EN 206+A1:2016-12.

Opracował: